

Karlskrona kommun

Yttrande över undersökning om betydande miljöpåverkan över förslag till detaljplan för Hubendick 1 i Karlskrona kommun

Handlingar daterade 2023-02-28 för samråd enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900)

Er beteckning: MSN.2023.553

Syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra nya lokaler för kulturskola på platsen. I detta ingår att studera nyttjandet av platsen och hur ny bebyggelse kan förläggas. För att möjliggöra en flexibel plan kommer i detaljplanearbetet även utredas om andra användningar skulle kunna vara lämpliga på platsen. Användningarna kontor, centrum och bostäder kommer att utredas.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Karlskrona kommun har upprättat en checklista för att bedöma behovet av att upprätta en strategisk miljöbedömning. Kommunens ställningstagande är att ett genomförande av detaljplanen inte bedöms få betydande miljöpåverkan och att en MKB enligt 4 kap 34 § plan- och bygglagen (PBL) inte krävs.

Kommunen grundar bedömningen på att det anses möjligt att utforma bebyggelse på sådant sätt att riksintresset för kulturmiljö och världsarvet Örlogsstaden Karlskrona ej påverkas. Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset för totalförsvaret negativt. Ingen risk föreligger för människors hälsa eller miljön vad gäller buller, förorenad mark, PM 10, m.m. men åtgärder kan krävas. Miljö kvalitetsnormerna för luft bedöms inte överskridas. Miljö kvalitetsnormerna för vatten bedöms inte påverkas negativt. Planområdet omfattas av få naturvärden. Planen bedöms sammantaget ge en ringa miljöpåverkan. Detaljplanen kan reglera de frågor där eventuell påverkan kan tänkas förekomma.

Länsstyrelsen kan inte helt utesluta att riksintresset för kulturmiljövården och världsarvet kan komma att påverkas vid ett genomförande av detaljplanen. Det kan vara möjligt att bebygga planområdet utan större påverkan under förutsättning att volym, skala och utformning anpassas. Kommunen behöver i det fortsatta planarbetet tydligt redogöra för planens påverkan på riksintresset för kulturmiljövård och världsarv för att länsstyrelsen ska kunna göra en bedömning.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen kan inte utesluta att riksintresset för Kulturmiljö och byggnadsminnet Palanderska gården påverkas utifrån inkomna handlingar. En rättvisande bedömning kan göras först när kommunen inkommer med handlingar i samrådsskedet som visar på volym och utformning av byggnader.

Planområdet ligger inom världsarv för örlogsstaden Karlskrona. Det är viktigt att nya tillskott i världsarvet respekterar och tillvaratar historiska byggnadstraditioner i form av materialval, skala och bevarande av äldre bebyggelse.

Fastighet ligger inom fornlämning RAÄ Karlskrona 77:1 där markgrepp ska föregås av tillståndsprocess enligt 2 kap. Kulturmiljölagen. Länsstyrelsen kommer sannolikt att ställa krav på att en arkeologisk förundersökning ska utföras före byggnationsstart.

Länsstyrelsen inväntar dagvattenutredning och bullerutredning i kommande planskeden för att kunna göra en bedömning om eventuell påverkan.

Länsstyrelsen instämmer med kommunen i att det kan bli aktuellt att utreda huruvida byggnaden innehåller föroreningar.

För att säkerställa de nya förväntade vattennivåerna behöver kommunen räkna på ett tidsintervall om minst hundra år. En lämplig höjdsättning utifrån nuvarande riktlinjer är +3,47 till år 2130.

Byggnadsverk bör utformas så att de är tillgängliga och användbara även vid framtida högvatten. Tillfartsvägarna till planområdet översvämmas till stor del vid +2 meter. Vid +2,5 meter är alla tillfartsvägar översvämmade.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10§

Riksintresse

Planområdet omfattas av riksintresse för kulturmiljö enligt 3 kap. 6§ MB. Kommunen bedömer att planförslaget inte kommer påverka riksintresset. Länsstyrelsen kan inte utesluta att riksintresset för Kulturmiljö påverkas utifrån inkomna handlingar. Se under rubriken Kulturmiljö.

Planområdet omfattas av riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § MB och berör sjöövningsområde, MSA-område, stoppområde höga objekt, samt påverkansområde för väderradar.

Länsstyrelsen håller med kommunen om att riksintresset för totalförsvaret inte bedöms påverkas.

Världsarv

Planområdet ligger inom världsarv för örlogsstaden Karlskrona. Det är viktigt att nya tillskott i världsarvet respekterar och tillvaratar historiska byggnadstraditioner i form av materialval, skala och bevarande av äldre bebyggelse.

Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning och erosion

Dagvatten

Kommunen skriver i handlingarna att en dagvattenutredning för området ska genomföras. Länsstyrelsen är enig med kommunen i detta ställningstagande och anser att en dagvattenutredning krävs för att kunna ta vidare ställning i frågan.

Buller

Enligt bullerreglerna i plan- och bygglagen som trädde i kraft 2 januari 2015 är det ett krav att beräknade bullernivåer ska redovisas i planbeskrivningen. Kommunen behöver redovisa bullersituationen fram för år 2040, baserat på dagens trafikmängd. Bullerutredningar ska alltid genomföras, utom när det är uppenbart onödigt.

Kommunen har i planhandlingarna skrivit att en bullerberäkning ska tas fram i planarbetet. Länsstyrelsen ser positivt på detta och inväntar resultatet av denna för att kunna yttra sig mer i frågan.

Föroreningar

Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att en miljöteknisk markundersökning är nödvändig i det fortsatta planarbetet. Länsstyrelsen har inga identifierade objekt inom området men då stora delar av Trossö består av gamla fyllnadsmassor, med varierande förekomst av föroreningar, bedöms det rimligt med en undersökning av marken.

Länsstyrelsen instämmer även i att det kan bli aktuellt att utreda huruvida byggnaden innehåller föroreningar.

Om en misstänkt förorening upptäcks ska tillsynsmyndigheten underrättas enligt 10 kap. 11 §, miljöbalken. Om grävning ska genomföras i förorenade massor måste en anmälan om detta enligt 28 §, förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd lämnas till tillsynsmyndigheten.

Översvämningsrisk

Planområdet ligger inom område med risk för översvämning. Inom planområdet har kommunen för avsikt att pröva flera olika ändamål bland annat kontor, centrum och bostäder. Översvämningsrisker kan inte enbart hanteras med bestämmelser om utförande, såsom höjd på färdigt golv. Detaljplanen behöver även säkerställa att marken är lämplig i övrigt.

Länsstyrelsens nuvarande riktlinjer säger att +3 meter i RH2000 är en tillräckligt hög säkerhetsmarginal för bostäder, kontor och centrum till år 2100. I riktlinjen betonas dock att planeringshorisonten har stor betydelse. Nya underlag och rapporter visar på att havsnivån förväntas att stiga snabbare än vad som tidigare varit känt. För att säkerställa de nya förväntade vattennivåerna behöver kommunen räkna på ett tidsintervall om minst hundra år. En lämplig höjdsättning utifrån nuvarande riktlinjer är +3,47 till år 2130¹.

Byggnadsverk bör utformas så att de är tillgängliga och användbara även vid framtida högvatten. Tillfartsvägarna till planområdet översvämmas till stor del vid +2 meter. Vid +2,5 meter är alla tillfartsvägar översvämmade.

Det finns i dagsläget ingen övergripande plan för att skydda planområdet från en stigande havsnivå och det är också mycket svårt för enskilda fastighetsägare och boende att själva genomföra åtgärder för att skydda

¹ Jämförelse av medelvattenstånd vid SSP5-8,5 (83:e percentilen) år 2100 och år 2130
<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/framtida-medelvattenstand-1.165493>

sin egendom mot översvämning i området då detta ofta kräver åtgärder på andra fastigheter i ett större sammanhang.

MKN

Enligt 2 kap. 10§ PBL ska MKN följas vid planläggning.

Miljö kvalitetsnormer är bestämmelser om den lägsta godtagbara miljö kvaliteten och är juridiskt bindande, fastställda av myndigheten som regeringen utsett. Miljö kvalitetsnormer finns för luft, vatten och buller.

”Frisk luft” är ett av riksdagens uppsatta miljö kvalitetsmål, där luften ska vara så ren att människors hälsa och djur, växter och kulturvärden inte skadas. För att uppnå detta mål är miljö kvalitetsnormer ett av styrmedlen. Kommunerna har ansvaret att kontrollera luftkvaliteten för de flesta miljö kvalitetsnormerna.

För ytvatten finns miljö kvalitetsnormer för kemisk status (kvicksilver, TBT m.m.) och ekologisk status (bottenfauna, fisk m.m.). För grundvatten finns miljö kvalitetsnormer för kemisk status och kvantitativ status (dvs. att det råder balans mellan uttag och nybildning av grundvatten).

Miljö kvalitetsnormen för buller gäller omgivningsbuller från alla vägar, järnvägar, flygplatser och tillståndspliktiga hamnar. Den gäller även omgivningsbuller från vissa större, utpekade industrigrenar i de största kommunerna.

Länsstyrelsen ser positivt på att en dagvattenutredning tas fram i planarbetet samt att det ska studeras om det finns möjligheter för fördröjning och/eller rening av dagvatten inom planområdet.

Mellankommunala frågor och regionala förhållanden

Planförslaget bedöms inte påverka mellankommunala eller regionala förhållanden.

Strandskydd

Delar av planområdet omfattas av strandskydd.

Strandskyddsbestämmelserna återinträder vid upprättande av ny detaljplan. Karlskrona kommun avser att upphäva strandskyddet inom planområdet med motiveringen i det första och andra särskilda skälet enligt miljöbalken 7 kap 18c §§:

1. Området har redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften.

2. Området är genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen.

Länsstyrelsen har inga synpunkter på detta.

Råd enligt 2 kap. PBL

Förhållande till ÖP

I gällande översiktsplan ingår planområdet i ett område för funktionsblandning. Trossö beskrivs i översiktsplanen som möjlig att förtäta och utveckla.

Planförslaget bedöms vara förenlig med översiktsplanen. Länsstyrelsen har inga synpunkter på detta.

Naturmiljö

I miljöbalken 3 kap. 6 § står att Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas. Gröna miljöer har en betydande klimatreglerande effekt som bidrar till att minimera urbana värmeöar och öka komforten i både inomhus- och utomhusmiljön. Skuggande och klimatreglerande effekt är viktig. Grönska är även positivt ur ett energiperspektiv eftersom både behovet av uppvärmning och kylning av byggnader minskar.

Planområdet och dess närområde har väldigt få grönytor och träd vilket nämns i kommunens grönstrukturplan. Kommunen nämner i planhandlingarna att det är viktigt att titta på om det går att spara några träd inom planområdet och ersätta de träd som eventuellt behöver tas bort vid byggnation.

Länsstyrelsen ser positivt på detta.

Kulturmiljö

Bebyggelsemiljö

Länsstyrelsen delar kommunens beskrivning av vilka parametrar i och omkring planområdet som är relevanta för att bedöma påverkan på kulturmiljön.

Vilken påverkan en ny byggnad kommer få på riksintresset för Kulturmiljövården, världsarvet och den byggnadsminnesmärkta Palanderska gården beror på vilken utformning och volym som kommer att tillåtas. Kommunen gör bedömningen att det är möjligt att uppföra en ny och större byggnad på platsen utan att kulturmiljön skadas så länge den har en anpassad skala och höjd samt att stadsdelens planstruktur bibehålls. Länsstyrelsen gör samma bedömning som kommunen om att det kan vara möjligt att bygga på platsen. Men kommunen behöver presentera underlag på utformning, placering och volym för att länsstyrelsen ska kunna göra en bedömning om ny byggnation påverkar riksintresse och världsarv.

I det fortsatta planarbetet kommer det därför att behövas ett underlag som tydligt visualiserar den nya byggnaden i relation till omgivningen, så att det går att bedöma graden av påverkan på kulturmiljön. Den omgivande bebyggelsens låga skala gör att det finns tydliga begränsningar i hur stor volym som kan tillåtas på platsen.

Fornlämningar

Länsstyrelsen har noterat att Karlskrona kommun är medveten om att markinslag ska föregås av tillståndprocess enligt 2 kap. Kulturmiljölagen. Anledningen till detta är att aktuella fastighet ligger inom fornlämning RAÄ Karlskrona 77:1, som utgörs av stadslager från stadens äldsta etablering från 1680 och framåt.

Sett till de arkeologiska resultat som framkom vid undersökningen vid intilliggande fastigheten Gulin vill vi informera om att Länsstyrelsen sannolikt kommer att ställa krav på att en arkeologisk förundersökning ska utföras före byggnationsstart. Resultat utifrån denna kommer att utgöra underlag till hur den arkeologiska processen ska fortlöpa.

Koppling till miljömålen

Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL (2010:900) är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken.

En översiktlig redovisning av miljömål på olika nivåer beskrivs. Länsstyrelsen anser att det är godtagbart.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen anser att samtliga projekt bör ta hänsyn till effekterna av ett förändrat klimat. Klimatförändringar i form av ökad och intensivare nederbörd, höjda medeltemperaturer och värmeböljor, samt stigande

havsnivåer, medför konsekvenser för i stort sett alla samhällssektorer och anpassningsåtgärder är därför nödvändiga.

Det är viktigt att planområdets lämplighet över tid utreds utifrån en analys av relevanta klimateffekters inverkan på området, till exempel om ökad nederbörd kan medföra översvämningsrisk från höga flöden i närliggande vattendrag, om intensiva värmeböljor kan innebära problem med överupphettning i tätbebyggda områden eller om en havsnivåhöjning kan medföra en permanent översvämning av hela eller delar av planområdet. Analysen bör sedan ligga till grund för beslut om lämplig markanvändning, samt vilka eventuella klimatanpassningsåtgärder som behöver integreras i planförslaget för att möta effekterna av ett förändrat klimat.

Gestaltning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder
Länsstyrelsen anser att kommunen bör redovisa volymstudier samt solstudie av ny bebyggelse i planområdet för att lättare kunna bedöma påverkan på omgivningen. Se rubriken Kulturmiljö.

Social robusthet, tillgänglighet och användbarhet

Det är bland annat viktigt att trygghet, tillgänglighet och säkerhet implementeras i arbetet med detaljplanen. Dvs trygghet och tillgänglighet till och från busshållplatser, till skola m.m. för att ingen ska känna sig otrygg. Det är även av vikt att områden som är allmänna tillgängliggörs för funktionshindrade.

Energihushållning

Plan och bygglagen (2010:900) anger i 2 kap 3§ att planläggning enligt denna lag ska ske med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter, bl.a. genom en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt.

I samband med planering påverkas möjligheterna till hållbar energianvändning på främst tre sätt:

- Möjligheten till effektiva transporter, genom t.ex. lokalisering och infrastruktur.
- Möjligheten till hållbar energianvändning i byggnader genom effektiv användning och användning från förnybara källor.
- Möjligheten till produktion av värme eller el från förnybara källor.

Faktorer att beakta är bland annat lokalisering, exploateringsgrad, parkeringsnorm, avstånd till kollektivtrafik och turtäthet, möjligheter att försörja den nya bebyggelsen/anläggningen med fjärr-/närvarme och solvärme, tillgång till service samt funktionsblandning.

Trafikfrågor

Parkeringsytor bör förberedas med laddstationer för elfordon. Laddning av elfordon är ett egenskapskrav i plan- och bygglagen (PBL) som infördes den 15 maj 2020. Vilka byggnader som ska ha utrustning för laddning av elfordon eller förberedelse för laddning genom så kallad ledningsinfrastruktur framgår av plan- och byggförordningen (PBF).

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Lena Ekroth med planarkitekt Anna Thyrvin som föredragande. I ärendet har även bebyggelseantikvarie Magnus Johansson, arkeolog Magnus Petersson, klimatanpassningssamordnare Sanna Dufbäck Fornander, miljöhandläggare Kajsa Florén och miljöhandläggare Arijana Alagic Tovesson.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.